

BIBLIOGRAFÍA DE

Carlos Casares

Esta bibliografía é debedora do traballo de moita xente, demasiada como para detallala sen esquecer a ningúen. Vaia pois, a toda ela, o noso profundo agradecemento. Recolle a obra de Carlos Casares publicada en libros, revistas literarias, folletos académicos e edicións conmemorativas, incluso esporádicas. Por motivos de espazo debemos prescindir dos artigos soltos publicados por Casares na prensa xeral, así como dos textos de "A lecidia de ler" publicados en *La Voz de Galicia* entre o 5 de xaneiro de 1975 e o 4 de xuño de 1992,

un nutrido corpus de crítica literaria que, sen embargo, pronto verá o lume por iniciativa da editorial Galaxia. Do mesmo xeito, quedan fóra as columnas de "Á marxe" anteriores a xuño de 1992, que non tiñan periodicidade diaria e que se remontan a 1982. Estas e outras colaboracións en prensa, irémolas recollendo nunha bibliografía máis ampla na páxina web da Fundación Carlos Casares, xunto coa bibliografía sobre o escritor, que levamos anos recompilando e pronto estará a disposición pública.

I. TEXTOS E OBRAS LITERARIAS

I.1. POESÍA

- 1963** "Verbas de esperanza pra Rosalía", *Grial*, nº 1, Vigo, pp. 99-100.
"Primeira lembranza", *Vieiros*, nº 3, México
- 1966** "Poemas", en *Grial*, nº 13, Vigo, pp. 341-342.
"Poema de emerxencia pra Antonio Machado", en *Antonio Machado na nosa voz: homenaxe a Machado*, Instituto de Estudos, Seucións de Publicacións, Círculo de las Artes de Lugo.
- 1969** "A Ernesto Che Guevara", en *Poemas al Che*, José Batlló, Barcelona.
- 1971** "Elexía a Luis Cernuda", en *Poetas gallegos de postguerra*, (ed. bilingüe), edición de Basilio Losada, Ocnos, Barcelona.
"Elexía a Luis Cernuda", *Fablas: revista de poesía y crítica*, nº 25, p.28.
"Amemos", en *Poetas gallegos de postguerra*, (ed. bilingüe), edición de Basilio Losada, Ocnos, Barcelona.
- 1974** "Elegía a Luis Cernuda", en *Literatura Gallega. Tesoro Breve de las Letras Hispánicas*, vol. VII, Madrid, Magisterio Español, p. 217.
- 1976** "A Ernesto Che Guevara", en *Poemas al Che*, José Batlló, Barcelona (versión facsímil da ed. de 1969)

- 1998** "A Ernesto Guevara", en *16 poemas gallegos para Ernesto Che Guevara contra a súa morte (1967-1973)*, edición coidada por Xesús Alonso Montero e Xosé María Salgado, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, p. 51.
- 2004** "Poema de emerxencia pra Antonio Machado", en *23 poetas gallegos cantan a don Antonio Machado*, Xesús Alonso Montero (ed.), Colección Hipocampo Amigo, poesía.

I.2. NARRATIVA

I.2.1. Relatos

- 1965** "Narracións", *Grial*, nº 7, Vigo, pp. 48-55 [Inclúe os relatos: "Cando cheguen as chuvias", "Agarda longa ó sol", "Monólogo" e "Diante do retrato", -agás este último-, formaron parte do libro *Vento ferido*].
- 1967** *Vento Ferido*, Vigo, Galaxia.
- *Wounded Wind*, versión inglesa de Rosa Rutherford, Gales, Planet, 2004.
 - *Viento herido*, versión castelá de Mónica Álvarez, Madrid, Punto de Encuentro, 2010.

- O conto "O xogo da guerra" foi traducido ao italiano: "Il gioco della guerra", en *Racconti galeghi. Antoloxía do conto galego*, trad. Danilo Manera, Roma, Millelire Stampa Alternativa, 1991, pp. 22-25.
 - "O xogo da guerra", foi publicado en *Antoloxía do conto galego de medo*, edición de Silvia Gaspar, Vigo, Galaxia, col. "Literaria", 1996, pp. 117-122.
 - O conto "Cando cheguen as chuvias" foi traducido ao inglés: "When the rains come", en VV.AA.: *An Anthology of galician Short stories*, ed. Bilingüe, trad. Kathleen March, Lewiston, New York, Edwin Mellen Press, col. "Hispanic Literature", vol. 13, 1991, pp. 102-109.
 - O conto "Vou quedar cego" foi traducido ao inglés: "I'm going to be blind", trad. Tony Escasany, en *Donaire*, nº 11, novembro, Londres, pp. 81-82.
 - 1970** "O lagarto de pedra", (edición bilingüe, gallego-castellano), *El Urogallo*, nº 3, Junio-Julio, Madrid, pp. 62-67.
 - 1972** ca. *Tres historias eruditas para celebrar un nadal*, edición bilingüe galego / castelán, contén os relatos: "Vaasco Fernández de Buño"; "Pura Alonso de Orense"; e "Antonius Ludovicus Fandinus de Roma". É unha edición non venal do diario *La Región*, de Ourense.
 - 1979** *Os escuros soños de Clío*, Santiago de Compostela, Edicións do Cerne, col. "Área Maior"; (posteriormente en Galaxia, Vigo, 1ª edición, 1979).
 - *Los oscuros sueños de Clío*, versión castelá de Xesús Rábade Paredes, Madrid, Alfaguara, col. "Nueva ficción", 1984.
 - *Gli oscuri sogni di Clío*, versión italiana de Giulia Lanciani, Japadre Editore, L'Aquila, Roma, 1989.
 - *Los oscuros sueños de Clío*, trad. al bable de Pablo Antonio Marín Estrada, Oviedo, Trabe, 2004.
- Algúns contos foron publicados por separado, en diversas versións:
- O conto "O xudeo Xacobe" foi publicado en *Antoloxía do conto galego. Século XX*, edición de Alonso Girgado, Vigo, Galaxia, col. "Narrativa" nº 75, 1ª ed. 1989, pp. 127-132.
 - "El judío Xacobe", foi traducido ao castelán e publicado en *Antología española de literatura fantástica* selección de Alejo Martínez, Madrid, Valdemar, 1992, pp. 533-538. [Tamén en edición de 1994, Madrid, Valdemar, col. "El club Diógenes", serie Autores españoles, pp. 409-413].
 - O conto "O republicano de Francelos" tamén foi publicado en *El Correo Gallego*, Santiago de Compostela, 11-7-1997.
 - "Der Jude Jakob" e máis "Ein historisches Rätsel ("Un enigma histórico") foron traducidos por Elke Wehr, e publicados como "Kleinere Europäische Literaturen-Galicien" en *Sprache im technischen Zeitalter*, nº 32, März, 1994, 32, Jahrgang, Berlín, pp. 67-78.
- 1985** "La decisión del emperador", *El País*, Madrid, 31-12-1985, pp. 10-11. [Este relato tamén foi publicado en galego: "A decisión do emperador", *Dorna*, nº 10, Santiago de Compostela, 1986, pp. 55-60.]
 - 1988** "El suicidio de Jonas Björklund", *Ínsula*, nº 495, Madrid, Febrero, 1988, p. 20. [tamén en *Grial*, "O suicidio de Jonas Björklund", nº 100, Vigo, 1988, pp. 247-250.]
 - Tamén na antoloxía: *Unha liña no ceo. 58 narradores galegos (1979-1996)*, Vigo, Edicións Xerais de Galicia, 1996, pp. 129-132.
 - 1994** *O galo de Antioquía*, Vigo, Ir Indo Edicións, col. "Contos do Castromil", nº 29. [posteriormente, en ed. Galaxia, 2003].
 - 1995** "Qué viejo estás y qué gordo", en *Cuentos de fútbol*, selección e prólogo de Jorge Valdano, Madrid, Alfaguara, Col. "Extra Alfaguara", Madrid, pp. 101-116.
 - 1997** "Auf Wunder gebaut", trad. de Elke Wehr, en *Du*, abril, Zürich.
 - 1998** "Un pulpo gigante", en *Los mares de Iberia*, vol. nº 4, col. "Los narradores y el mar", Edita Sociedad Estatal Lisboa 98, Lisboa, pp. 85-100.
 - 2000** "Un polbo xigante", en *Das letras do mar*, Publicación do XIV Festival Intercéltico do Morrazo, Edita Concello de Moaña, Moaña, 1998, pp. 22-27. [inclúe CD coa lectura do conto polo propio autor, realizada na Real Academia Galega, o 27 de Outubro de 1999], Galaxia, Vigo.
 - *Un Pulpo xigante*, en *Novos exercicios de estilo*, Xosé María Dobarro Paz e Luciano Rodríguez, A Coruña, Universidade da Coruña Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, pp. 89-98.
 - "El caballo", en *Cuentos de ciclismo*, EDAF Narrativa, Madrid, pp. 43-51.
 - 2012** *Narrativa breve completa*, Carlos Casares, traducións de Carlos Casares e Xesús Rábade Paredes, Madrid, Libros del Silencio.

I.2.2. Novelas

- 1969** *Cambio en tres*, Vigo, Galaxia, Col. "Illa Nova".
- 1975** *Xoguetes para un tempo prohibido*, Vigo, Galaxia.
- *Xuguetes pa un tiempo prohibíu*, traducción al bable de Xosé Miguel Suárez, Oviedo, Trabe, col. n'Inclá interior, 1993.
- 1980** *Ilustrísima*, Vigo, Galaxia.
- *Ilustrísima*, edición de Manuel Rosales, Vigo, Galaxia, col. "Literaria Ensino", nº 2, 2000.
- *Ilustrísima*, traducción castelá de Basilio Losada e prólogo de Torrente Ballester, Barcelona, ed. Luis de Caralt, col. "Biblioteca Universal Caralt", serie novela, 1981.
- *Il.lustrísima*, traducción versión catalá de Josep Franco Martínez, Alzira/Valencia, Edicións Bromera, col. "L'Eclèctica", 1993.
- *Monseigneur. Ou l'affaire du cinématographe*, versión francesa de Michel Wagner, Héவில், Belgique, Ker éditions, 2014.

• *His Excellency*, versión inglesa de Jacob Rogers, Sofía, Bulgaria, Small Stations Press, 2017.

- 1987** *Os mortos daquel verán*, Vigo, Galaxia, 1987.
- *Los muertos de aquel verano*, Madrid, Alfaguara, col. "Alfaguara Hispánica", 1987 (traducción do propio autor). [Un fragmento do primeiro capítulo foi publicado en *La fuente que mana y corre*, Madrid, Alfaguara, col. "Alfaguara Hispánica", 1993, pp. 95-99].
- 1996** *Deus sentado nun sillón azul*, Vigo, Galaxia, col. "Literaria" nº 138. [Un fragmento do primeiro capítulo, titulado "O asalto", foi publicado en *El Extramundi y los papeles de Iria Flavia*, Año I, nº 3, otoño 1995, Iria Flavia-Padrón, A Coruña, pp. 161-170]
- *Dios sentado en un sillón azul*, Madrid, Alfaguara, 1997 (tradución do propio autor).
- *Déu assegut en una butaca blava*, Edicions Proa, Barcelona, 2001.
- 2003** *O sol do verán*, Vigo, Galaxia, col. "Literaria" nº 182.
- *El sol del verano*, Madrid, Alfaguara (tradución do propio autor).

I.2.3. Outros textos literarios

- 1980** *Coas raíces na terra, 18 figuras galegas*, (caricaturas de Siro López e textos de Carlos Casares), Vigo, Galaxia, "Serie escritores galegos".
- 1981** "Seis retratos", en *La Universidad de Santiago de Compostela*, edita Secretariado de Publicación da Universidade de Santiago de Compostela, Santiago de Compostela, pp. 183-188.
- 1992** "Recordo de Manolo Estremera, fiscal de paz", en *Contos da Xustiza*, Vigo, Ir Indo Edicións, col. "Narrativa", pp. 59-65.
- "Evocación de Don Xan da Cova", en *Vida, obra e milagres de Xan da Cova*, Vigo, edita *Diario 16 de Galicia*, Col. "Biblioteca de Autores Galegos", pp. 20-29.
- 1997** *Vidas de Santos Galegos*, Vigo, Galaxia, col. "Os minilibros de Galaxia".
- 1998** *O queixo*, [Bieito Sabucedo], Vigo, Galaxia, col. "Os minilibros de Galaxia".
- O gato*, [Herminio Vallejo], Vigo, Galaxia, col. "Os minilibros de Galaxia".
- O tren*, [Luís Lamas], Vigo, Galaxia, col. "Os minilibros de Galaxia".
- 2000** *Biografía de Xan da Cova*, Vigo, Galaxia, col. "Os minilibros de Galaxia".

I.2.4. Obras de literatura infantil e xuvenil

- 1968** *A galiña azul*, Vigo, Galaxia.
- 1973** *As laranxas máis laranxas de todas as laranxas*, Vigo, Galaxia.
- 1983** *O can Rin e o lobo Crispín*, Vigo, Galaxia, Col. "A chalupa".
- *El gos Tupí i el llop Crispí*, versión catalá de Ángel Serra, Barcelona, La Galera, col. "La Xalupa", nº 5.
- *El perro Rin y el lobo Crispín*, versión castelá de Mº Victoria Moreno, Barcelona, La Galera, col. "La chalupa". Tamén está publicado na editorial Hyspamérica, colección "Te cuento" nº 13, Buenos Aires, 1986.
- *Rin eta Krixpin*, versión en eúscaro de Joxantonio Ormazábal, Donostia, Elkar, col. "Txalupa saila", nº 5.
- *Toupi ar c'hi ha Krispi ar bleiz*, Kemper, edita An Here, 1989 (versión bretona de Beatris Jouin).
- *Su cane Rubinu e su lupu Crispinu*, versión en sardo de Diegu Corraíne, Nùgoro, Papiros, 1989.
- 1991** *Este é Toribio*, Vigo, Galaxia, Col. "Árbore/ Primeiros lectores".
- Toribio contra o profesor Smith*, Vigo, Galaxia, Col. "Árbore/Primeiros lectores", nº 38.
- Toribio e o contador de contos*, Vigo, Galaxia, Col. "Árbore/Primeiros lectores", nº 44.
- 1992** *Toribio ten unha idea*, Vigo, Galaxia, Col. "Árbore/ Primeiros lectores", nº 51.
- 1994** *Toribio revoluciona o tráfico*, Vigo, Galaxia, Col. "Árbore/ Primeiros lectores", nº 69.
- 1996** *Lolo anda en bicicleta*, Vigo, Galaxia.
- *Lolo aprende a andar en bicicleta*, en *Os contos da campaña (2)*, VII Campaña de fomento da lectura, Santiago de Compostela, edita Xunta de Galicia, Consellería de Cultura e Xuventude, Dirección Xeral de Cultura. [Tamén foi publicado polo Consorcio de Editores Asociados, formado por Galaxia, La Galera, Bromera, Tandem, Elkar y Libros del Peixe, en la col. "Bambán", nº 1, co título *Lolo anda en bicicleta*, Editores Asociados, 1996].
- *Lolo va en bicicleta*, versión catalá de Jordi Vidal, Barcelona, La Galera, 1996.
- *Lolo anda en bicicleta*, versión de Blanca Cassany, Barcelona, La Galera, 1998 e outra en Valencia, Tandem, 1996.
- *Lolo bizikletan dabil*, versión en eúscaro de Joxantonio Ormazábal, Elkar, San Sebastián.
- *La bicicleta de Lolo*, versión catalá de Avel·li Llinac, Alzira, Bromera.

II. TRADUCIÓNS REALIZADAS POR CARLOS CASARES

- 1967** *A voz dun pobo*, traducción conxunta con Salvador García-Bodaño das letras das cancións do recital de Raimon na Universidade de Santiago en 1967, Santiago de Compostela, Departamento de Actividades Culturales de la Asociación de Estudiantes de Santiago.
- 1972** *O principião*, [Le petit prince] Antoine de Saint-Exupéry, Vigo, Galaxia.
- 1979** *Eu son un neno*, Miguel Ángel Pacheco, Madrid, Altea/ Sendoa, col. "Os primeiros libros dos nenos".
Eu son un peixe, Miguel Ángel Pacheco, Madrid, Altea/ Sendoa, col. "Os primeiros libros dos nenos".
Eu son un paxaro, Miguel Ángel Pacheco, Madrid, Altea/ Sendoa, col. "Os primeiros libros dos nenos".
- 1983** *A lúa*, conto dos irmáns Grimm, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello".
O rei Lear, según a obra de William Shakespeare, versión de José Luis Giménez Frontín, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello" nº 11.
A cidade das estrelas, Mercé Company, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello", nº12,
- Transnocubernafres*, Ester Jaume, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello", nº 15.
Kunka-ta, Ricardo Alcántara, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello", nº 16.
Globo de lúa chea, Mercé Canela Garayoa, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello", nº 18.
¡Que día máis negro!, Helena Rosa Trías, Barcelona, Argos Vergara, col. "O dragón bermello", nº 21.
O can e a anduriña, Ricard Creus, Barcelona, Argos Vergara, col. "Os libros da gata".
Bestiario fantástico, Joan Manuel Gisbert, Barcelona, Argos Vergara, col. "Os Libros da gata".
- 1989** *Os escaravellos voan á tardiña*, María Gripe, Vigo, S.M., col. "Gran Angular", nº 2, 1989. [Título original: *Tordyveln flyger i skymningen*].
- 1998** *O vello e o mar*, Vigo, Galaxia, col. "Literaria" nº 155.
- 1999** *Doménica*, Gonzalo Torrente Ballester, Madrid, Espasa Calpe.
- 2000** *La Bella Otero*, Gonzalo Torrente Ballester, París, Raíña Lupa / Consorcio de Santiago [francés: Ramón Chao e Ignacio Ramonet; galego: Carlos Casares; litografías: Bonifacio].

III. GUÍAS E ITINERARIOS

- 1988** *Santiago de Compostela*, Madrid, Novatex, Col. "Todo bajo el sol/Guías turísticas".
 • *Santiago de Compostela*, versión inglesa de Paul MacGreal, London, Harrap Columbus, col. "Everything under the sun".
- 1990** *Ourense de agua e pedra*, en colaboración con Manuel Sendón, Vigo, Ir Indo Edicións.
- 1995** *Guía da provincia de Pontevedra: arte, cultura e gastronomía*, Vigo, Edita Caixa Vigo.
- 1998** *Portos de Galicia: desde a A Guarda a Monte Louro* [textos da primeira parte, Carlos Casares], Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, Consellería de Política Territorial, Obras Públicas e Vivenda.
- 2001** *Olores e sabores do saber*, fotografías de Xulio Xil, Vigo, Universidade de Vigo.
- 2002** "A épica da extravagancia / La épica de la extravagancia / The epic of quiriness, en *Galicia: nai e señora / madre y señora / mother and lady*, Basilio Losada, Xavier Rodríguez Baixeras, Carlos Casares; fotografías, Tono Arias; prólogo, Estro Montaña, Vigo, Nigra Trea, pp. 156-176.

IV. ENSAIO

IV.1. OBRAS

- 1980** *Curros Enríquez*, Vigo, Galaxia, Col. "Conciencia de Galicia", nº 2.
- 1981** *Vicente Risco*, Vigo, Galaxia, Col. "Conciencia de Galicia", nº 5.
Otero Pedrayo, Vigo, Galaxia, Col. "Conciencia de Galicia nº 6".
- 1984** *Conversas con Ánxel Fole*, Vigo, Galaxia, Col. "Conversas", nº 1.
- 1991** *Ramón Piñeiro. Unha vida por Galicia*, A Coruña, Fundación Caixa Galicia.
- 1992** *Fermín Bouza-Brey*, ed. Real Academia Galega, Santiago de Compostela.
- 1996** *Ramón Piñeiro*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, Dirección Xeral de Promoción Cultural, col. "Nosa Memoria" nº 9.
Ramón Piñeiro [Video], con folleto Carlos Casares, Santiago de Compostela, Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro.
Ramón Piñeiro, ed. Xunta de Galicia, col. "A nosa memoria", nº 9, Santiago de Compostela.
- 1997** *Ramón Piñeiro*, Santiago de Compostela, libro e video editado polo Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro.
A vida de Ánxel Fole, Vigo, Galaxia, col. "Árbore".
- 1998** *Un país de palabras*, Vigo, Galaxia.
- 1999** *Hemingway en Galicia*, Vigo, Galaxia.

- 2000** *Biografía de don Juan de la Coba*, Vigo, Galaxia, 2000.
- 2001** *A Vida do Padre Sarmiento*, Vigo, Galaxia, col. Letras galegas.
- 2004** *Conciencia de Galicia. Risco, Otero e Curros*. Tres biografías, Vigo, Galaxia.

IV.2. OBRAS COMO EDITOR LITERARIO E EDICIÓNS CRÍTICAS

- 1975** *Aires da miña terra / Manuel Curros Enríquez*, (ed. crítica, introducción e notas de Carlos Casares), Vigo, Galaxia.
- 1979** *Obras Completas de M. Curros Enríquez*, recopilación, introducción y notas de Carlos Casares, Madrid, Aguilar, Col. "Biblioteca de autores modernos", 1979.
- 1983** *Aires da miña terra e outros poemas / Curros Enríquez*, introducción e notas de Carlos Casares, Vigo, Galaxia, col. "Biblioteca Básica da Cultura Galega".
- 1987** *Francisca Herrera Garrido. Vida e obra. Escolma de textos*, edición, introducción e notas de Carlos Casares, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega.
- 1988** *Ramón Otero Pedrayo: Vida e obra: Escolma de textos*, introducción e escolma de Carlos Casares, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega.
- 1990** *Antoloxía da novela curta*, con introducción de Carlos Casares, Vigo, Galaxia.
- 1991** *Homenaxe a Ramón Piñeiro*, (coord.), A Coruña, Fundación Caixa Galicia.
- 1992** *Poesía Galega Completa / Curros Enríquez*, Vigo, Galaxia, col. "Dombate" nº 20.
"Un poeta transcendente", limiar a Fermín Bouza-Brey, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega.
Cartas para os amigos/Ramón Piñeiro; compilador e editor Carlos Casares], edición non venal, Santiago de Compostela, Colección *El Correo Gallego*, "Biblioteca 114", nº 113, 1992, pp. 5-6.
- 1997** Ánxel Fole, escolma de textos, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega.
"Vida e obra de Vicente Risco", en *Para ler a Vicente Risco*, Vigo, Galaxia.
Buciños, Ourense, Carlos Casares et al., Diputación Provincial de Ourense.
- 2002** *Da miña acordanza. (Memorias/ Ramón Piñeiro)*, Galaxia / Fundación Caixa Galicia Galaxia, Vigo.
- 1972** "Primeira noticia de Martín Codax", *Grial*, nº 37, Vigo, p. 337-338.
"Apuntes pra un estudio da poética de Lamas Carvajal", *Grial*, nº 38, Vigo, pp.469-474.
"Carta aberta a Alianza Editorial", *Grial*, nº 38, Vigo, pp. 487-490.
- 1973** "Leria con Eduardo Blanco-Amor", *Grial*, nº 41, Vigo, pp. 337- 344.
- 1974** "El idioma, problema básico", *Reseña*, Año XI, nº 73, Marzo, Madrid, pp. 10-11.
- 1975** "O meu Castelao primeiro", *Grial*, nº 47, Vigo, pp. 96-98.
- 1976** "Otero Pedrayo e o cenáculo ourensán", *Grial*, nº 52, Vigo, pp. 188-191.
- 1978** "O desastre de 1898 e os escritores galegos", discurso de ingreso na Real Academia Galega, Santiago de Compostela.
"Prólogo" a *Os camiños da vida. Novela en tres partes de R. Otero Pedrayo*, Vigo, Galaxia, pp. 8-11.
- 1980** "GONZÁLEZ SUÁREZ-LLANOS, Camilo", en *Gran Enciclopedia Gallega*, tomo 16, Gijón, Silverio Cañada Editor, p. 125.
"NOS, Xeneración", en *Gran Enciclopedia Gallega*, tomo 22, Gijón, Silverio Cañada Editor, pp. 219-221.
"PIÑEIRO LÓPEZ, Ramón", en *Gran Enciclopedia Gallega*, tomo 25, Gijón, Silverio Cañada Editor, pp. 42-44.
"El ensayo", en "Literatura gallega", *Camp de l'arpa* nº 75, Mayo, Barcelona, pp. 53-54.
"Illa Nova", en *Galicia: 1950-1980, trinta anos de cultura*, Vigo, Publicación conmemorativa do trinta aniversario da editorial Galaxia, p. 7.
- 1981** "Leria con Álvaro Cunqueiro", *Grial*, nº 72, Vigo, pp. 202-209.
"A literatura galega moderna", Vigo, Obra Cultural da Caixa de Aforros Municipal de Vigo, nº 18.
"Prólogo" a *Guía para pilla-las troitas, miñas señoras / Juan José Moralejo Álvarez*, Vigo, Edicións Xerais de Galicia.
- 1982** "Prólogo" a Álvaro Cunqueiro. Obra en galego completa. Narrativa, vol. II, Vigo, Galaxia, pp. 5-6. [reeditado en 1991].
- 1984** "O Risco anterior ó galeguismo", *Grial*, nº 86, Vigo, pp. 412-427.
"A Coutada, de Vicente Risco", *Grial*, nº 86, Vigo, p. 509.
"La demanda de libros en gallego, un reto para las editoriales" (mesa redonda), *El Libro Español*, nº 309, Marzo, Madrid, pp. 88-94.
- 1985** "Limiar" a *Xente de hoxe / Quesada*, Vigo, Galaxia.
"Three writers from Galicia", *La Gaceta del Libro*, Special Edition Frankfurt Bookfair, Autumn, p. 25.
"Manuel Prego o la pasión vital", en *Prego*, (coord. ed. José Platero Paz), Ourense, Publicaciones de la Diputación Provincial de Ourense, pp. 15-21.
- 1986** "Rosalia, cien años después", en *Letras de España (1986)*, Madrid, Publicación del Centro de las Letras Españolas/Ministerio de Cultura, p. 132.

- 1987** "Un libro sobre Fole", *Grial*, nº 95, Vigo, pp. 63-67.
 "Un libro sobre Cunqueiro que non escribín", *Coordenadas* nº 3, pp. 40-41.
 "Un enigma na biografía de Curros", *A Nosa Terra*, extra *A Nosa Cultura* nº 9, Vigo, p. 38.
- 1988** "Vida e obra de Ramón Otero Pedrayo" en *Ramón Otero Pedrayo (1888-1976). Día das Letras Galegas 1988*, A Coruña, Xunta de Galicia, pp. 11-31.
 "Limiar" a *Memorial de amor e morte*, Manuel X. Pombo Sánchez, Santiago de Compostela, Velograf.
 "Galleguismos en Los Pazos de Ulloa", en *Estudios sobre Los Pazos de Ulloa*, Marina Mayoral (coord.), Madrid, Cátedra, pp. 129-139.
- 1989** "O fenómeno Granta", *Grial*, nº 101, Vigo, pp. 139-140.
 "Il pendolo di Eco", *Grial*, nº 102, Vigo, pp. 289-291.
 "Heidegger e o nazismo", *Grial*, nº 103, Vigo, pp. 411-419.
 "Entrevista con Ramón Piñeiro", *Seiva*, Santiago de Compostela, Publicación da Fundación Celso Emilio Ferreiro, Setembro, pp. 135-146.
- 1990** "Cela, Galicia y galleguismos", *Ínsula*, nº 518/519, Febrero-Marzo, Madrid, pp. 15-16.
 "Ilustrísima, el maquillaje de un Obispo", en *El personaje novelesco*, Madrid, Cátedra/Ministerio de Cultura, Col. "Encuentros", pp. 137-145.
 "Esa vieja que trabaja en el campo", *El Paseante*, nº 18-19, Madrid, pp. 148-152. [Tamén foi publicado en *Mito y realidad en la novela actual*, Madrid, Ediciones Cátedra/Ministerio de Cultura, col. "Encuentros", 1992, pp. 49-58].
- 1991** "Introducción" a *Las mocedades de Ulises*, de Álvaro Cunqueiro, Madrid, Círculo de Lectores, pp. 5-15.
 "Ramón Piñeiro na memoria", en *Lembranza de Ramón Piñeiro. Catro discursos*, Santiago de Compostela, Centro de Investigacións lingüísticas e literarias Ramón Piñeiro/ Xunta de Galicia, pp. 39-55.
 "El hombre, esa hierba débil que sueña", *Ínsula* nº 536, Agosto, Madrid, pp. 11-12.
 "Prólogo" a Álvaro Cunqueiro. Obra en galego completa. Ensaíos, Vigo, Galaxia, pp. 5-6.
 "Ramón del Valle-Inclán: Zwischen Dekadenzdichtung und moralischer Satire", en *Spanische Literatur*, Herausgegeben von Michi Strausfeld aus den Spanischen übersetzt von Viktor von Ow, Frankfurt, Suhrkamp taschbuch materialien, Suhrkamp Verlag, pp. 78-92.
 "Mar sen datas", en *Vigo: Stella Maris: auga, aire, terra, fogo*, (texto en galego, castelán e inglés), Vigo, Industrias Pesqueras, pp. 17-19.
 "Otero Pedrayo. El Gran Patriarca", en *NUEVA REVISTA de política, literatura y arte*, Nº 20, Diciembre, pp. 34-36.
- 1992** "As miñas primeiras lecturas", *Papeles de literatura infantil*, nº 15, abril, A Coruña, pp. 6-8.
- 1993** "A tertulia de Vicente Risco", *A Nosa Terra*, extra *A Nosa Cultura* nº 14, Vigo, pp. 5-8.
- "Luces e sombras da narrativa cunqueiriana" (mesa redonda), en *Actas Congreso Cunqueiro celebrado en 1991 en Mondoñedo*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, pp. 230-231.
 "Milagro y leyendas", *Leer* nº 66, Julio, Madrid, pp. 36-38.
 "¿Demasiado pobres para a democracia?", en *O mundo desde aquí, Recopilacións de intervenciones, Vigo 1992, Ciclo Temas de Nosa Época*, Vigo, IGADI, pp. 122-125.
 "Literatura y estilo", en *Las palabras de la tribu: escritura y habla*, Madrid, Ediciones Cátedra/ Ministerio de Cultura, col. "Encuentros", pp. 131-133.
 "Eduardo Blanco-Amor, na lembranza", prólogo a *Eduardo Blanco-Amor en América/Unha mostra da súa oratoria*, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, pp. 5-13.
 "Limiar" a *Guía histórico-artística da cidade de Ourense*, Henrique Bande Rodríguez, Ourense, Concellería de Cultura, pp. 111-113.
- 1994** "Testimonio personal", en *El territorio de las letras*, Madrid, Ediciones Cátedra / Ministerio de Cultura, col. "Encuentros", pp. 27-34.
 "Cultura", en *Estudios del Plan Estratégico de Vigo y su área de influencia*, Vigo, Consorcio de la Zona Franca de Vigo, pp. 343-355.
 "Giuseppe Tavani, amigo de Galicia", en *Estudios Galegos en homenaxe ó profesor Giuseppe Tavani*, Santiago de Compostela, Publicacións do Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro / Xunta de Galicia, pp. 37-39.
 "Lembranza de Ramón Piñeiro", en *Lembranzas de Ramón Piñeiro. Catro discursos*, Santiago de Compostela, Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro, [textos lidos durante a inauguración do CRPIH] *Na Marxe de cada día*, (Antoloxía da colaboración diaria "A marxe" de 1993 en *La Voz de Galicia*), A Coruña, edita *La Voz de Galicia*, Col. "Biblioteca Gallega".
- 1995** "El juego, el laberinto", en *Literatura en el laberinto*, Madrid, Ediciones Cátedra / Ministerio de Cultura, col. "Encuentros", pp. 37-41.
 "Bieito Ledo" (p. 73); "Tomás Pérez Vidal" (p. 105); "Manuel Rodríguez" (p. 123); "Darío Villanueva" (p. 146), en *Galegos na escaleira / Xurxo Lobato*, Santiago de Compostela, Fundación Caixa Galicia.
 "Valle-Inclán, entre la arbitrariedad y el absurdo", *Primer Acto*, nº 257, Enero-Febrero, Madrid, pp. 20-23.
- 1996** *Otros desnudos: el arte gallego entre dos generaciones, 1920-1950* [exposición], textos de Edward Lucie-Smith, Ana Vasco e Carlos Casares, A Coruña, Fundación Caixa Galicia.
 "Limiar" a *Recupera-la creación: por unha relixión humanizadora* / Andrés Torres Queiruga, Vigo, edita Vigo: Sociedade de Estudos, Publicacións e Traballos.
 "Xentes", en *Sensacións. Homenaxe a Ángel Llanos*, Vigo, Concello de Vigo, pp. 107-111.

"Una narrativa consolidada", *Cuenta y razón del Pensamiento Actual* nº 97, Marzo-Abril, Madrid, pp. 94-95.

"Recuperemos la fraseoloxía enxebre", en *Cada quen fala coma quen é: reflexións verbo da fraseoloxía enxebre/ discurso lido na recepción pública do 4 de maio de 1996 por Xesús Ferro Ruibal e resposta de Carlos Casares Mouriño*, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega.

"Un recordo de Ramón para Xaime", en *Homenaxe a Xaime Isla Couto*, Vigo, edición no venal, Galaxia, pp. 74-77.

"A obra literaria de Manuel Curros Enríquez", en *Historia da literatura galega*, fascículo nº 13, Alberte Ansedo e Cesáreo Sánchez (dirs.), Vigo, ASPG (A Nosa Terra/Asociación Socio-Pedagóxica Galega), pp. 385-416.

"Los artificios de la literatura", *Clarín. Revista de Nueva Literatura*, nº 6, Noviembre -Diciembre, Oviedo, pp. 3-7.

"Limiar" a *Congreso Vicente Risco*, *Actas do congreso celebrado en Ourense os días 18, 19, 20 e 21 de Outubro de 1995*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia.

"As persoas e a cidade", en *Abrir Vigo ó mar. Recuperación urbana da beiramar central*, Vigo, Consorcio da Zona Franca de Vigo, pp. 31-32.

"Ramón Piñeiro", ed. Xunta de Galicia, col. "A nosa memoria", nº 9, Santiago de Compostela.

1997 "Semblanza de Ánxel Fole", en Ánxel Fole, escolma de textos, A Coruña, Publicacións da Real Academia Galega, pp. 7-11.

"Limiar" a *Rotas e sendeiros de Nigrán*, Jose Luis Delgado Sebastián, Andrés Cabana, Nigrán (Pontevedra), Publicacións Concello de Nigrán.

"Entrevista con Vicente Almazán", con Gustavo Adolfo Garrido, *Grial* nº 133, Vigo, Galaxia, pp. 53-65.

"As miñas conversas con Fole", en *Congreso Ánxel Fole. Actas do Congreso, celebrado en Lugo, 22-24 de maio de 1997*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, pp. 233-240.

Homenaxe a Anxel Fole: Día das Letras Galegas 1997. Escolma de entrevistas realizadas por M. Ledo, Carlos Casares e Claudio Rodríguez Fer, Santiago de Compostela, Publicacións do Consello de Cultura Galega, "As nosas Voces", nº 13, Arquivo Sonoro de Galicia.

"De tertulia con Fole", en *Contos*, Anxel Fole, edición especial do Día das Letras Galegas, Vigo, Galaxia.

"Anotacións persoais a un libro sobre Eduardo Blanco Amor", *Grial*, nº 135, Vigo, Galaxia, pp. 429-434.

"A poética do absurdo (sobre un conto de Bryce Echenique)", en *El cuento hispanoamericano del S. XX: teoría y práctica*, Eva Valcárcel, A Coruña, Servicio de Publicacións da Universidade da Coruña, pp. 99-108.

"Museo Francisco Fernández del Riego", textos de Carlos Casares, Vigo, Concello de Vigo.

"Hemingway y el mar de Galicia", en *Cátedra "Jorge*

Juan", ciclo de conferencias, Ferrol, curso 1995-1996, Servicio de Publicacións Universidade A Coruña, A Coruña, pp. 147-158.

1998 "El mar de Hemingway", *Península*, nº 1, Abril, Ediciones Península, Barcelona, p. 65.

"O desastre de 1898 e os escritores galegos", *Grial*, nº 137, Vigo, pp. 5-23.

"Curros Enríquez e o 98", en *Manuel Curros Enríquez: 90 aniversario do seu pasamento*, A Coruña, 6 de Marzo, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, pp. 11-12.

"Unha historia, unha lembranza", en *Homenaxe a Ramón Lorenzo / edición de Dieter Kremer*, Vigo, Galaxia, pp. 15-17.

"Reflexiones", en *O Volter, bar Tucho: encrucijada cultural de los sesenta*, edición de Sofía Tros de Ilarduya, Barcelona, Ronsel, pp. 214-222.

"Limiar" a *Paisaxe galega, as súas leis e tipos*, Ramón Otero Pedrayo, (Grabación sonora), Santiago de Compostela, Consello de Cultura Galega, Arquivo sonoro de Galicia, col. "Nosas voces", 16, Transcripción no folleto.

"O pergamiño Vindel", en *Ondas do mar de amigo*, edición de Tonina Gay Parga, Lugo, Citania, pp. 101-102.

"Unha Épica frustrada", en *Comunicación e sociedade no limiar do novo milenio*, Cuarto ciclo de conferencias do Club Internacional de Prensa de Galicia (xaneiro-xuño 1998), Santiago de Compostela, Secretaría Xeral para as Relacións cos Medios Informativos, Xunta de Galicia, pp. 9-14.

1999 "En louva de Basilio Losada", *En louva do galego egrexio de 1998*, Vigo, Fundación Premios da Crítica Galicia, pp.

"A literatura e os intelectuais: testemuña personal", (especial "Galicia: una geografía literaria", texto en gallego y castellano), *Leer. El magazine literario*, nº 9, Mayo-Junio, Madrid, pp. 50-54.

"O amigo Xesús", en *Cinguidos por unha arela común: homenaxe ó profesor Xesús Alonso Montero*, Rosario Álvarez e Dolores Vilavedra (coord.), Santiago de Compostela, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 2 vol., vol. 1. p. 109-111.

"O Arcebispo", *Grial*, nº 144 (monográfico "A infancia recordada"), Vigo, Galaxia, pp. 713-718.

"Recuerdos de Torrente Ballester", *El Ciervo*, nº 576, Barcelona.

"Vida, obra e milagres de Xan da Coba", en *Juan de la Coba y Gómez, 1829-1899: antoloxía de textos sobre o inventor do trampitán*, Marcos Valcárcel (coord.), Consellería de Cultura de Ourense.

2000 "Un Narrador nato", en *Profesor Basilio Losada: ensinar a pensar con liberdade e risco*, Isabel de Riquer, Elena Losada i Helena González (edit.), Barcelona, Publicacións de la Universitat de Barcelona, pp. 106-108.

"Encuentros literarios en el Liceo", en *El Liceo de*

Ourense: 1850-2000, Miguel Ángel González García (dir. coord.), Ourense, Caixavigo e Ourense, pp. 171-174.

"A dobre morte de Albert Camus", en *Calígula / Albert Camus*, adaptación, dramaturxia e dirección, Manuel Guede Oliva; estudo crítico, Norma Rodríguez González; semblanza literaria Carlos Casares, 1ª ed., Santiago de Compostela: IGAEM, pp.17-24.

"Carlos Casares-Xusto G. Beramendi: Galaxia entre dúas augas" [debate, texto de Xavier Castro], *Tempos novos*, nº 43, decembro, Vigo, pp. 52-59.

"Hemingway en Galicia", en *Ernest Hemingway: actas do encontro realizado na Illa de San Simón o día 7 de outubro de 1999*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, pp. 53-72.

"Inventar o futuro", en *Galicia 2020*, J. Carlos del Álamo Jiménez [et al.], Vigo, Ir Indo, pp. 11-15.

"O Meu mestre", en *Manuel Luís Acuña*, edición literaria de Ramón Nicolás Rodríguez, Vigo, Edicións Xerais de Galicia, pp.69-71.

"Sustancia e cambio na pintura de Diego de Giráldez", en *La realidad de un pintor, Diego de Giráldez*, Pontevedra, 2000, ed. Gráficas Anduriña, pp.9-10.

"Ramón Piñeiro López", en *Boletín de la Real Academia Gallega*, nº 361; pp. 303-304.

2001 "Reflexións sobre a lingua galega, o seu pasado e o seu futuro", en *Fundación Galicia Empresa, unha filosofía* [Conferencia pronunciada no Club Financiero de Vigo, organizada pola Fundación Galicia Empresa, FGE].

"Dúas miradas", en *Palabras con fondo*, Santiago de Compostela, Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade.

"Castelao e Tobío", en *Homenaxes a Lois Tobío*, Madrid, 13 de xuño (Manuel Lombao, et al.), Sada, Edicións do Castro, pp. 25-26.

"Apuntamentos para un estudo da poética de Lamas Carvajal", en *Xornadas sobre V. Lamas Carvajal: actas das xornadas realizadas pola Dirección Xeral de Promoción Cultural en Ourense os días 21 e 22 de outubro de 1999*, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, pp. 177-182.

"O Premio "Marina", en *Premios Marina: 1958-1969* [coordinación e dirección editorial, José Platero Paz],

Ed. facs. da colección editada por José Trebolle Díaz, Ourense, Deputación Provincial de Ourense, pp. 5-8.

"Recordo de Manuel", en *Manuel María*, Alfonso Blanco Torrado (coord.), Asociación Cultural Xérmolos Lugo, Ophiusa, p. 633.

"Sobre cafés e tertulias en Pontevedra", en *O antigo Café Moderno de Pontevedra*, Pontevedra, ed. Fundación Caixa Galicia, pp. 205-218.

2002 "Unha visión dos vinte e cinco anos de Encrucillada", en *Encrucillada*, vol. 26, nº. 128 (maio-xuño) pp. 41-55.

"Mi biblioteca: literatura gallega", en *El Ciervo*, nº 613 (abril), pp. 40-41.

"Prólogo" a *Da miña acordanza: memorias*, Ramón Piñeiro, Galaxia / Fundación Caixa Galicia, Vigo.

Gonzalo Torrente Ballester. O escritor, o amigo, ed. Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, Vigo.

"Con esta lupa" e outros artigos e entrevistas, en *Carlos Casares, punto de encontro*, Marcos Valcárcel (ed.), Ourense, Concello de Ourense [recole 55 artigos en *La Región*, desde 1968 a 1974].

2003 Á marxe: palabra de escritor (2 de xaneiro - 10 de marzo de 2002), Xosé Antonio Neira Cruz (introdución), Santiago de Compostela, USC.

2004 *Carlos Casares. 100 artigos*, La Voz de Galicia.

2005 Á marxe, 1992. *Obra xornalística completa I*, Vigo, Galaxia.

Á marxe, 1993. *Obra xornalística completa II*, Vigo, Galaxia.

2006 Á marxe, 1994. *Obra xornalística completa III*, Vigo, Galaxia.

Á marxe, 1995. *Obra xornalística completa IV*, Vigo, Galaxia.

2007 Á marxe, 1996. *Obra xornalística completa V*, Vigo, Galaxia.

Á marxe, 1997. *Obra xornalística completa VI*, Vigo, Galaxia.

2008 Á marxe, 1998. *Obra xornalística completa VII*, Vigo, Galaxia.

2017 Á marxe, 1999. *Obra xornalística completa VIII*, Vigo, Galaxia.

Á marxe, 2000. *Obra xornalística completa IX*, Vigo, Galaxia.

Á marxe, 2001-2002. *Obra xornalística completa X*, Vigo, Galaxia.